

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w Ł. z dnia 17 marca 2015 r. i przyznał M. K. prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 11 grudnia 2014 r. do dnia 19 grudnia 2014 r.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Wnioskodawczyni do dnia 10 grudnia 2014 roku była pracownikiem Szkoły Podstawowej nr (...) w W. i z tego tytułu podlegała ubezpieczeniom społecznym.

Wnioskodawczyni była pracownikiem V.(...) M. T. (obecnie (...) sp. z o.o.) w okresie 2 grudnia 2013 r. - 24 maja 2014 r., a stosunek pracy ustał na skutek wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę. Wnioskodawczyni została wyrejestrowana z ubezpieczeń przez pracodawcę z końcem stycznia 2015 r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż wniesione odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd podniósł, iż zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. 2014 poz. 159) zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstaje w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym, albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Sąd zaznaczył, iż przyczyną wyłączającą prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest kontynuowanie lub podjęcie działalności zarobkowej, ale tylko takiej działalności zarobkowej, która stanowi tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Zatem, jeżeli po ustaniu tytułu ubezpieczenia dojdzie do kontynuowania lub podjęcia działalności zarobkowej, to - zależnie od jej rodzaju - zostanie ona objęta ubezpieczeniem chorobowym. Wówczas zdarzenie ubezpieczeniowe (zachorowanie) będzie już pozostawać w związku z nowym tytułem ubezpieczenia, a prawo do zasiłku przewidzianego w art. 7 ustawy zasiłkowej, jako "słabsze" od prawa do innych świadczeń, mających tytuł zakotwiczony w ubezpieczeniu, odpadnie wobec braku potrzeby wprowadzenia tej szczególnej ochrony (por. uchwała SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, OSNP 2002, nr 1, poz. 18; Biul. SN 2001, nr 8, s. 3; OSNP-wkł. 2001, nr 20, poz. 2, Prok. i Pr. 2002, nr 1, s. 44; Wokanda 2002, nr 2, s. 17; OSP 2002, z. 12, poz. 151).

Sąd zważył, iż "działalnością zarobkową" jest działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Może nią być na przykład zatrudnienie na podstawie umowy o pracę czy umowy zlecenia lub umowy agencyjnej. Działalność zarobkowa to "działalność stanowiąca tytuł podlegania obowiązkowi ubezpieczenia chorobowego" (wyrok SN z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 68/99, OSNP 2000, nr 19, poz. 726).

Zdaniem Sądu wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego na podstawie tego przepisu dotyczy sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie podlega żadnemu ubezpieczeniu, natomiast kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową uprawniającą ją do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym (postanowienie SN z dnia 7 maja 2003 r., III UZP 3/03, OSNP 2004, nr 2, poz. 39; OSNP-wkł. 2003, nr 14, poz. 2).

Mając na uwadze powyższe Sąd przyjął, iż organ rentowy nieprawidłowo utożsamiał datę wyrejestrowania z ubezpieczenia społecznego z posiadanym tytułem do ubezpieczenia. Sąd podniósł, iż z poczynionych w sprawie ustaleń

wynika, iż umowa o pracę stanowiąca podstawę zatrudnienia i tytuł do objęcia ubezpieczeniem ustala w maju 2014 roku.

Odwołując się do treści art. 6 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442) Sąd wskazał, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Natomiast każda osoba, w stosunku do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych, podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń. Zgłoszenie wyrejestrowania płatnik składek jest zobowiązany złożyć w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu. (art. 36 ust. 1 i 11 ustawy systemowej).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd uznał, iż wnioskodawczyni w spornym okresie nie posiadała tytułu do ubezpieczenia, a jedynie płatnik składek uchybił obowiązkowi z art. 36 ust. 11 ustawy systemowej, co czyni zasadnym odwołanie wnioskodawczyni. W ocenie Sądu w związku z ustaniem pracowniczego tytułu ubezpieczenia, brak było nowego tytułu do objęcia ubezpieczeniem chorobowym, który stanowiłby źródło świadczenia z tytułu niezdolności do pracy.

Apelacje od powyższego orzeczenia wniósł organ rentowy, zaskarżając wskazane orzeczenie w całości i zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 159) poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż w świetle zebranego materiału dowodowego wnioskodawczyni w spornym okresie po ustaniu pracowniczego tytułu do objęcia ubezpieczeniem społecznym, nie kontynuowała działalności zarobkowej stanowiącej tytuł do objęcia ubezpieczeniem społecznym.

W uzasadnieniu powyższego skarżący podniósł, iż w przedmiotowej sprawie po ustaniu pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych istniał inny tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, jakim jest umowa zlecenia w firmie (...) Sp. z o.o. Wskazał, iż z dokumentów odnotowanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wynika, iż wnioskodawczyni została zgłoszona z tytułu umowy zlecenia w ww. firmie w okresie od 1 lipca 2014 roku do 30 stycznia 2015 roku.

W konkluzji pełnomocnik organu rentowego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył prawa do zasiłku chorobowego za okres od 11 grudnia 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. Istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia zagadnienia, czy wnioskodawczyni przysługuje prawo do wskazanego świadczenia w sytuacji gdy, w okresie od 1 lipca 2014 roku do 30 stycznia 2015 roku podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2014.159 j.t.) zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Przy czym spełnienie przesłanki wymienionej w art. 13 ust. 1 pkt 2 wymaga nie tylko tego, aby działalność zarobkowa była kontynuowana lub została podjęta, ale również tego, aby stanowiła tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie

ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniała prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. W konsekwencji w orzecznictwie przyjmuje się, iż działalność zarobkowa to "działalność stanowiąca tytuł podlegania ubezpieczeniu chorobowemu" (wyrok SN z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 68/99, OSNP 2000, nr 19, poz. 726).

Ponadto zaznaczyć należy, co jasno wynika z treści cytowanego przepisu, iż dotyczy on zasiłku chorobowego za okres po ustaniu ubezpieczenia chorobowego (choćby niezdolność do pracy powstała w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego), a co za tym idzie, w znaczeniu podmiotowym, dotyczy osoby, która nie jest już ubezpieczonym, to jest osobą objętą ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa w związku z działalnością dotychczas stanowiącą tytuł do objęcia tym ubezpieczeniem, lecz jedynie osobą, która w przypadku niewystąpienia negatywnych przesłanek wymienionych w tym przepisie jest nadal objęta ochroną ubezpieczeniową wynikającą z wcześniejszego podlegania ubezpieczeniu chorobowemu (art. 6 i art. 7 ustawy zasiłkowej). Wskazują na to wyraźnie sytuacje określone w ust. 1 pkt 1 - 5 i ust. 2 tego przepisu, składające się na katalog owych negatywnych przesłanek (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw P. dnia 13 czerwca 2013 r. I UK 19/13).

Przyczyny wyłączające prawo do zasiłku (świadczenia) po ustaniu tytułu ubezpieczenia z art. 13 to wszystkie te okoliczności, kiedy nie dochodzi do spełnienia się ryzyka ubezpieczenia (por. uchwała SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, OSNP 2002, nr 1, poz. 18; Biul. SN 2001, nr 8, s. 3; OSNP-wkl. 2001, nr 20, poz. 2; Prok. i Pr. 2002, nr 1, s. 44; Wokanda 2002, nr 2, s. 17, OSP 2002, z. 12, poz. 151). Wspólną cechą przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest istnienie innych źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego (emerytura lub renta z tytułu niezdolności do pracy), z Funduszu Pracy (zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek lub świadczenie przedemerytalne) bądź z własnej kontynuowanej lub podjętej działalności zarobkowej (dochód z tej działalności lub zasiłek chorobowy z tytułu kontynuowanej równoległe lub nowej aktywności zawodowej, nabyty na ogólnych zasadach). We wszystkich tych przypadkach wypłata zasiłku chorobowego (świadczenia rehabilitacyjnego) po ustaniu ubezpieczenia byłaby sprzeczna z ratio legis omawianej regulacji, która sprowadza się do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym nowego źródła dochodów (H. Pławucka, glosa do uchwały SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/2001, OSP 2002, z. 12, poz. 599). Wspólną cechą i uzasadnieniem wszystkich przyczyn wyłączających prawo do zasiłku (świadczenia) jest więc okoliczność, że dotyczą one sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy ma inne źródło dochodu.

W konsekwencji zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie podkreśla się, że prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma charakter wyjątkowy. Wyjątkowość wyraża się w przyznaniu prawa do świadczenia w okresie, za który nie jest opłacana składka, osobom niepodlegającym ubezpieczeniu. Raz jeszcze należy przypomnieć, że zasiłek chorobowy zastępuje utracony zarobek. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania. Jeżeli po ustaniu tytułu ubezpieczenia dojdzie do kontynuowania lub podjęcia działalności zostanie ona objęta ubezpieczeniem chorobowym. Wówczas zdarzenie ubezpieczeniowe (choroba) będzie pozostawać w związku z nowym tytułem ubezpieczeniowym (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01 OSP 2002 Nr 1, poz. 18, OSP 2002 Nr 12, poz. 151). Pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego ma zatem uzasadnienie wówczas, gdy wnioskodawca uzyskał tytuł ubezpieczenia w postaci prowadzenia innej działalności, czyli gdy podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2012 r. I UK 13/12, LEX nr 1218583).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż bezspornym jest, że wnioskodawczyni została wyrejestrowana z ubezpieczeń dopiero z końcem stycznia 2015 roku. Jak ustalił Sąd I instancji, wnioskodawczynią z firmą (...) łączył stosunek pracy, który ustał w dniu 24 maja 2014 roku na skutek wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, zaś wnioskodawczyni do dnia 30 stycznia 2015 r. nie została wyrejestrowana z ubezpieczeń. Niemniej jednak istotnym jest - czego nie zauważył już Sąd I instancji - iż wnioskodawczyni do dnia 30 stycznia 2015 roku była objęta ubezpieczeniem społecznym, ale z tytułu umowy zlecenia. Z załączonych do akt sprawy dokumentów ZUS - nie kwestionowanych przez strony - wynika bowiem wprost, iż M. K. została zgłoszona

przez firmę (...) sp. z o.o. do dobrowolnego ubezpieczenia społecznego od dnia 1 lipca 2014 roku z tytułu umowy zlecenia. Jednocześnie wnioskodawczyni w toku postępowania w żaden sposób nie wykazała, iż nie kontynuowała działalności zarobkowej na podstawie umowy zlecenia z ww. firmą. Na rozprawie w dniu 3 czerwca 2015 r. podniosła jedynie, iż po ustaniu stosunku pracowniczego w maju 2014 roku nie świadczyła pracy na rzecz firmy (...) wskazując jednocześnie, iż firma (...) jest tą samą firmą, a jedynie nazwa uległa zmianie (k.19). Jednakże również powyższa okoliczność nie została przez stronę odwołującą się udowodniona. Tymczasem według danych zgromadzonych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS, powódka została zgłoszona do ubezpieczenia z tytułu umowy zlecenia w firmie (...) od dnia 1.07.2014 r. do 30.01.2015 r., a także była zgłoszona w firmie (...) z tytułu umowy zlecenia w okresie 7.05.2013 r. – 30. (...). oraz jako pracownik od 02.12.2013 r. Ponadto w systemie (...) nie odnotowano zmiany nazwy w firmie (...) na nazwę (...) sp. z o.o. (k. 15 akt ZUS), a zatem przyjąć należało, iż wskazane firmy stanowią dwa odrębne podmioty gospodarcze. W konsekwencji, wskazane okoliczności potwierdzają, iż wnioskodawczyni po ustaniu zatrudnienia pracowniczego kontynuowała pracę zarobkową, wykonując umowę zlecenia w kolejnej firmie tj. (...) sp. z o.o.

Wobec powyższego mimo, iż w istocie wnioskodawczyni rozwiązała umowę o pracę w maju 2014 roku, w spornym okresie nadal była objęta ochroną ubezpieczeniową. W spornym okresie istniał bowiem nowy tytuł (umowa zlecenia zawarta z firmą (...)) na podstawie którego, po ustaniu stosunku pracowniczego podlegała w okresie od 1 lipca 2014 dnia 30 stycznia 2015 roku dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Nie można zatem podzielić stanowiska Sądu I instancji, iż wraz z ustaniem stosunku pracowniczego wnioskodawczyni przestała podlegać ubezpieczeniom społecznym, zaś okoliczność, iż do dnia 30 stycznia 2015 roku była zgłoszona do ubezpieczenia, wynikała jedynie z uchybienia przez pracodawcę obowiązkowi wyrejestrowania. Tym samym nie sposób przyjąć, iż nie posiadała żadnych źródeł świadczenia z tytułu niezdolności do pracy. To zaś w świetle powołanych przepisów wyłączało jej prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu stosunku pracy w Szkole Podstawowej nr (...) w W., jako tytułu ubezpieczenia chorobowego za okres od dnia 11 grudnia 2014 roku do dnia 19 grudnia 2014 roku.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, jako wydany z naruszeniem prawa i oddalił odwołanie wnioskodawczyni.

Przewodnicząca: Sędziowie: